

Hans-Christian Dany

Multiplex személyiségek

Mielőtt az agyrémeiken át szárnyaló orvosokat szemügyre vevő körutazásunkon az összetett rendszerekről esnék szó, szeretnék egy pillantást vetni a duális mechanizmusokra. Vagyis a 0/1 módszerekre. A napnyugati kultúra századok óta előszeretettel operál ezekkel a duális konstrukciókkal – hímnemű/nőnemű; értelmes/értelmetlen, igaz/hamis, követel/tartozik. Praktikusak és funkcionálisak, mint a *Rittersport* csokoládé. Ízletes, de lehetne finomabb is.

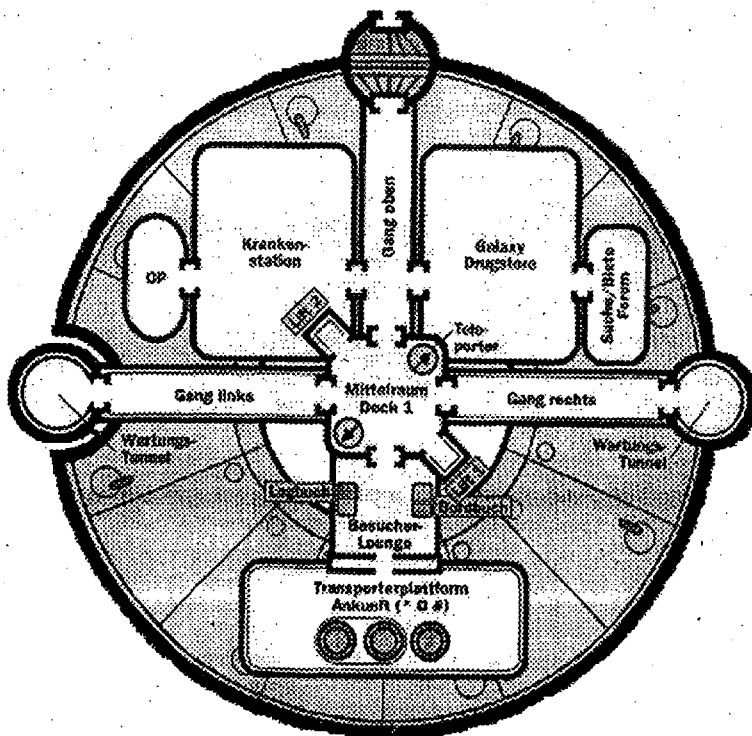
Hogy mennyire kétesek az ilyen kétpólusú megoldások, azt jól példázza a szadizmus-mazochizmus, ez az orvosok kiagyalt dualizmus, a pszichiáter Kraft-Ebbing találmánya, aki két író Nevét és Művét szendvicseli össze és új perverziót dizájnol belőlük. Az agyalmányt később Sigmund Freud borítja virágba. A magukban funkcionáló vágyakat a klinikus egy mechanikus összefüggés alkatrészévé teszi, miszerint a mazochista szadista hatalomra szorul. Az eredményül kapott bináris kockavárnak alig van köze a felhasznált díszletelemekhez, de Sade-hoz és Sacher-Masochshoz. Sacher-Masochs szőrmébe burkolt hősnői sosem szadisták, a megkínzottak tetemes ráfordításokkal beszélnek rá kínzónőiket az óhajtott fájdalom-szolgáltatásra. A sade-i férfihőst se nagyon érdeklik az önkéntes áldozatok. Az S-kötőjel-M kapcsolat a XIX. századi klinika találmánya. A tudományos textúra ilyen kétfedelű átveréseiben sikeresen él tovább a binárisok mítosza. A perverz praxis pedig jót röhög magában. A multiplex fétisizmus nyilván sokkal élvezetesebb. *Per se* polimorf.

Doktorosdi

A duális rendszerek alighanem a számítógépből olyan ismerősek. A 0 és az 1 rendezőelvének azért kell számtalan teória-mesét kiállnia, hogy a Világ maradéka magyarázatot nyerjen. Ezeknek a ki-be sztoriknak meglehetősen onanisztikus csengésük van, szinte semmit sem reprodukálnak, és csak a hatásvizsgálatok akadémikus kerülői. A városokról töprenkedő sem taglalja végnélkül a beton összetételét. Másrészt az elektrokasznis felhasználói felületeken hemzsegnek a kórházi és doktorosdis metaforák. Talán a pusztító vírusokról szóló tarkán cicomázott fabulák a legnyüzgőbbek. A nevelő hatású, szabadon áramló gondolatnak szoftver állja útját.

Az AudioCyberSpace *Starbase* nevű elektronikus-telefonos találkahelyen a „gyengélkedő” szexjátékszerűl és afféle kuplerájszalónként szolgál. A felhasználó tárcsázza *Audioland*-et, és máris az Enterprise űrhajót idéző hangok özönét hallja. Saját hangját egy joystickké alakult telefonnal manőverezi előre. A távirányított hang gyorsan a kommunikációs tér orvosi szcenáriójába siklik. Ujjaim leütik egy telefonon az 5-2-5-2-5-2-5-4-5-2- számokat, és felhasználó Dany máris a gyengélkedő műtőasztalán hever. A 4-est lenyomva így szól egy feltűnő hang a kép nélküli film takarásából: „egyedül vagy ebben a szobában”. Mindenesetre a számítógép nem regisztrál több, innen irányítható hangot. Dany, a felhasználó, ha még egyszer lenyomja a 4-est, megkérdezheti, miért nincs itt egy orvosnő vagy egy nővér. A buta űr, a 4-es, nem tud válaszolni. Dany beüti az 58-58-at hogy lekászálódhasson a műtőasztalról és visszamenjen az előszobába. A *Starbase* látogatottabb *Spacebar*jába Dany úgy juthat el, hogy egy számára sokkal komplikáltabb számkombináció révén használatba veszi az imaginárius „lift”-et.

Mrs Brown Died her Blond

A multiplex személyiségekről és a feldolgozott számok világáról szóló leírások szorosán össze kell, hogy fonódjanak. Ahogy az orvosok agyrémét [az ateriket] az Atarikkal összecserélik, úgy szövődhet tovább egy, a *Cosmopolitan*-féle női lapokat már régen foglalkoztató téma. Még ha csak azzal a feltehető szándékkal is, hogy a betegség ellentmondásait az implózió útjára tereljék. Bár itt nem sokat használ a tudatosság (a „Wollen”), az Identity-Crash-hez talán sokkal hatékonyabb a *Cosmopolitan* céltudatlansága. Másrészt a permanens split-identitások létrehozása eközben normálisnak tűnik, úgyhogy az állítólag multiplex Madonnában senki sem lel projekciós örömeiket. A Kurt Cobain öngyilkosságáról szóló vitában („Az első MTV-halott”) Kerstin Grether odáig ment, hogy Madonnát korunk munkamodelljeinek (split-identity, részidős munka vagy job-sharing) „esztétikai” előfutáraként interpretálta. Ugyanakkor az identity-hopping már régen felkapott szabadidős kedvtelenség vagy a munkanélküliség kezelésének eszközévé vált. Különböző szerepekben dolgozzuk magunkat agyon 18 óra hosszat, és lefekvés előtt Faith Popcorn amerikai trendelemző bebeszéli nekünk: életünk minden gyönyöre után valamilyen pszichotechnikával (pl. *Multimind*) szálljunk még egyszer jó mélyen magunkba azért, hogy valahogy túléljük a következő napot. Ráadásul a „sokféle vagyok” gőgje egyszerre szolgálja kizsákmányolható többszörös foglalkoztatásunkat és a még több szabadidő szimulációját. Közben előszeretettel folyik a szó a szociális gondoskodásról. Kétségesnek látszik, rájöhetünk-e magunktól, hogy egyetlen *Én* vagyunk-e vagy sokfélék vagyunk. Kurt Cobain obszcén próbálkozás volt a jóra való *Én* szerepmodellként

Jonathan Crary

Az érzékelés modernizálása

A vizuális érzékelés átalakulását éljük, mely valószínűleg éppoly gyökeres változást hoz, mint az érzékelés tapasztalatának bármely történelmi átalakulása. A kompjútergrafika alig több, mint egy évtizednyi, rohamos fejlődése csupán töredéke annak a folyamatnak, melyben a megfigyelő és a képzet kulturálisan ismert jelentése megsemmisül. A komputer által generált képek és a virtuális valóság a mesterséges vizuális „terek” fokozott jelenlétét jelzik, melyek radikálisan különböznek a film, a fotó és a televízió mimetikus természetétől. Ez utóbbiak, legalábbis a hetvenes évek közepéig, az analóg médiát képviselték, mely még megfelelt a spektrum optikai hullámhosszának, és akár a statikus, akár a